

MUISTIO

Keski-Suomen maakunnallisen LAPE-ohjausryhmän kokous 4/2017

Aika Perjantai 1.9.2017 klo 12.00-16

Paikka Valteri Onervan koulu,
Kukkumäentie 27, Jyväskylä

Läsnä: Osallistujaluettelo liitteenä.

Esityslista

1. Kokouksen avaus

Päivi Fadjukoff avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleeksi. Erityisopetuksen valtakunnallisen Oppimis- ja ohjauskeskus Valterin Onerva-koulun rehtori Anne Korhonen esitteli [Valteri-koulu](#) Onervan toimintaa ja laajemminkin Valterin toimintaa. Onerva-koulu edistää eri ammattiryhmien keskinäistä moniammatillista yhteistyötä. Valteri koulujen toimintaperiaate on, että lähtökohtaisesti opetus tapahtuu oppilaan lähikoulussa, jonne suunnataan tukea ja ohjaustoimintaa ja ammattilaiset liikkuvat tukea tarvitsevan oppilaan luokse. Jalkautuva työ lapsen kasvuympäristöön toimii tässä yhteydessä esimerkillisellä tavalla LAPE-tavoitteidenkin mukaisesti. Lapsen omaan kouluun pidetään tiivistä yhteyttä lapsen ollessa tukijaksolla Valteri-koulussa ja toimintaa suunnitellaan lapsilähtöisesti hänen yksilöllisistä tarpeistaan lähtien. Esittelydiat liitteenä.

www.valteri.fi

2. Esityslistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi, kokouksen aikataulu

Esityslista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

3. Sote-uudistuksen tämän hetken tilanne Keski-Suomessa

Päivi Kalilainen kertoi tiiviisti Keski-Suomen sote- ja maakuntavalmisteluun ajankohtaisista kuulumisista. Sote- ja maakuntauudistuksen voimaantulo on siirtynyt vuoden 2020 alkuun, keskeisenä syy aikataulumuutokseen on valinnanvapauslain valmistelun hidastuminen. Keski-Suomessa [KS2020](#) - valmistelutyötä on käynnistetty esivalmisteluvaiheen jälkeen elokuussa 2017 projektiluontoisesti. Valmistelussa tehdään varsinaista sisällön valmistelua. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma LAPE tuottaa sisältöä ja asiantuntemusta siitä, mitä sote-valmisteluun tarvitaan. LAPE-tavoitteita viedään sote-valmisteluun tiiviisti ja KSLAPE tekee tiivistä yhteistyötä sote- ja maakuntavalmisteluorganisaation kanssa. Esitys on liitteenä.

4. Kooste JAMK:n tekemästä 1.arviointiverstaan keskeisistä tuloksista

Raija Harju-Kivinen kertoi KSLAPE:n 1.arviointiverstaan keskeisistä tuloksista.

Arvioinnissa painottuu kysymys, tehdäänkö Keski-Suomessa oikeita, hankesuunnitelman mukaisia asioita. Toinen arviointiverstas on tulossa helmikuussa 2018. Hankearviointi on suunniteltu tukemaan KSLAPE-tiimin toimintaa, sillä arviointi on prosessointia ja arviointia siitä, tehdäänkö työtä oikeaan suuntaan.

Keskeisin nyt toteutetun arvioinnin tulos on se, että edelleen pitää konkretisoida enemmän, mitä olemme tekemässä. Jatkotoimenpiteitä on jo määritelty verstaasaineiston pohjalta (ks seuraava asiak kohta). Koko esitys on liitteenä.

5. KSLAPE:n tilannekatsaus ja muutostyön kärjet Keski-Suomessa

Raija Harju-Kivinen kertoi [KSLAPE](#)-muutostyön kärjistä Keski-Suomessa, jotka hanketiimi on tähän mennessä tehdyn työskentelyn ja arvioinnin perusteella kärjiksi nostanut. Muutoksen kärkinä 7 asiakokonaisuutta, jotka ovat

1. KSLAPEn ja sote-/maakuntavalmistelutyön vahvistaminen
2. Kehittämiskokonaisuuksille selkeät kärjet
3. Viestinnän keskittäminen valittujen kärkien mukaan, ”brändäys”
4. Ohjausryhmän, jaostojen ja kuntien LAPE-ryhmien asiantuntemuksen hyödyntäminen
5. Juurruttaminen osaksi kunnissa tehtävää työtä
6. Kuntalaisten (perheet, lapset, nuoret) osallisuus
7. Digitaalisuus kehittämistyössä

Kehittämiskokonaisuuksien kärjet ovat seuraavat:

1. Kaikki kunnat perustavat perhekeskuksen
2. Vanhemmuuden tuki
3. Toimintakulttuurin muutos
4. Diabeetikolapsen polku
5. Lasten mielenterveyden edistämisen polku
6. Toimijoiden osaamisen vahvistaminen
7. Monitoimijainen arviointi
8. Systeemisen lastensuojelutyön pilotointi Jyväskylässä ja Saarikassa.
9. OT-tukikeskuksen tehtävät.

Keskeistä on edistää ja nivouttaa toimintaa maakunnallisesti yhteistyössä sote- ja maku-valmistelijoiden kanssa. Tähän on jo tehty etenemissuunnitelma sekä asetettu valmistelevat työryhmät.

Esille nousi muutamia kysymyksiä ja pohdintoja esitettyihin asiakokonaisuuksiin liittyen:

- Miten muutostyön kärjet ovat valikoituneet?
 - ➔ Raija Harju-Kivinen kertoi kärkien muotoutuneen KSLAPE-työn ensimmäisten kuukausien aikana hanketiimin ja toimijoiden välisissä keskusteluissa ja toiminnassa sekä ohjausryhmässä toteutetun arviointiverstaan pohjalta.
- Keskustelussa pohdittiin, miten muutoksia ja toimintaa juurrutetaan, ja miten toiminnan muutos on yhteydessä hallinnollisiin rakenteisiin ja vastuisiin: kenellä on valtaa muuttaa tehtävänkuvia ja toimintamalleja kenttätyössä. Keskusteltiin, että vielä pitää konkretisoida lisää, miten nämä muutokset saadaan käytäntöön, mitä muutokset käytännön tasolla tarkoittavat.

- Keskusteltiin, että edelleen on tärkeää keskittyä käsitteiden selkeyttämiseen ja konkretisoimiseen sekä isojen asiakokonaisuuksien pilkkomiseen. Esimerkkinä nostettiin työn ja perhe-elämän yhdistämisen kokonaisuus: tärkeää on huomioida aluekohtaiset tarpeet ja edellytykset, kuten epätyypilliset työajat. Tätä olisi hyvä tarkastella työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen kyselyssä. Alueilla on näin mahdollista tarttua asioihin ja kehittää kokonaisuutta alueen tarpeet huomioiden.

Ohjausryhmässä pidettiin tärkeänä pohtia, miten yhteistyötä eri hallintoalojen kanssa tullaan tulevaisuudessa tekemään ja miten aito yhteistyö saadaan toimimaan. Esille nostettiin myös kysymys, miten LAPE-muutosohjelman periaatteet ja uudenlainen toiminta saadaan näkyväksi uuden maakunnan strategiassa ja palvelurakenteiden sisällöissä.

6. Muutosagentin terveiset

Hanna Hämäläinen kertasi kuntien LAPE-ryhmien kuuluvat oleelliset toimijat ja heidän vastuutehtävänsä ja suhteen maakunnalliseen LAPE-ryhmään. Kunnallinen LAPE-ryhmä on kussakin kunnassa toimiva vastuutaho, joka jalkauttaa muutosta kuntaan valikoiden kunnan muutostyön kärjet, kokoaa oleellisia, tarvittavia verkostoja ja vastaa muutostyöstä kunnassa.

Maakunnallisen LAPE-ryhmän alaisiin jaostojen osallistujiin toivotaan edelleen täsmennyksiä. Edellisessä ohjausryhmässä sovittiin, että jokainen ohjausryhmän jäsen ilmoittautuu 1-2 jaostoon, ilmoittautuminen jaoston vastuuhenkilölle. Lisäksi jaostoihin voi kutsua toimijoita jokaisen jäsenen omista verkostoista laajemman näkökulman esille saamiseksi.

Hanna Hämäläinen kertoi kansallisten [LAPE-uutisia](#) ja [tapahtumia](#). LAPE-päivät ovat 21.-22.9.17, sitä ennen on Lapsiystävällinen kunta ja maakunta pre-seminaari ke 20.9.17. Tapahtumiin toivotaan Keski-Suomen LAPE-ihmisiä mukaan!

7. Lapsiohjelma: kommenttikierroksen yhteenveto ja tämän hetken kuulumiset

Päivi Fadjukoff esitteli tämän hetken kuulumiset [Lapsiohjelmaan](#) liittyen.

Lapsiohjelma on työkalu, jolla halutaan viedä eteenpäin lapsiasiaa ja tuoda se näkyväksi yhteiseksi asiaksi. Kevään aikana on koottu yhteistä tahtotilaa, ja nyt lapsiohjelma haastaa kaikki organisaatiot ja henkilöt pohtimaan, miten me/minä olemme rakentamassa lapsiystävällistä Keski-Suomea. Lapsiohjelma on tarkoitettu osaksi Keski-Suomen maakuntastrategiaa mutta myös osaksi kuntien strategioita. Lisäksi halutaan koota kaikkien toimijoiden osaaminen: niin oppilaitosten, tutkimuskeskusten, järjestöjen kuin yritystenkin. **Tätä viestiä toivotaan ohjausryhmän jäsenten vievän omiin organisaatioihinsa.** Osa onkin jo asiassa toiminut ja sitoutumisensa lapsiystävällisen Keski-Suomen rakentamiseen ovat ilmaisseet LIKES, NMI, Haukkalan säätiö ja Nuorten Keski-Suomi ry.

Lapsiystävällisen Keski-Suomen rakentamisen kannalta keskeistä on, että ohjelmaa viedään aktiivisesti eteenpäin eri paikkoihin ja saadaan muutettua toiminnaksi. Toimijoita on paljon ja ne kukin tuntevat oman toimintakenttensä parhaiten. Siksi ei ole mielekästä eikä mahdollista koota yhtä täsmällistä ohjeistusta. Yhteisen pohjan avulla voidaan eri tahoilla itse miettiä, mikä on se oma osaaminen ja lisäarvo, oma korsi tähän yhteiseen kekkoon. Samalla on tärkeää miettiä indikaattoreita lapsiystävällisyyden onnistumiselle.

Kunnissa lapsiohjelman sisällön eteenpäin vieminen on etenkin kuntien LAPE-ryhmien tehtävä. Tässä työssä tukee LAPE-muutosagentti. Kuntien osalta sopiva kehys lapsiohjelman käsittelylle on kunnan hyvinvointisuunnitelma. Siihen voidaan rakentaa oma selkeä kokonaisuus lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnista, osallisuudesta ja kunnan tavoitteista. Samalla ohjelmaa voi linkittää muihin taustaohjelmiin, mm. päihdestrategiaan. Tätä kautta saadaan nostetuksi lasten asiaa näkyväksi ja myös johdon pohdittavaksi: Miten kunta huomioi lapset ja on mukana lapsiystävällisen maakunnan toteuttamisessa, miten se ottaa omassa strategiassaan huomioon Lapsiohjelman asiat?

Lapsiohjelma haastaa myös oppilaitokset, järjestöt ja yritykset kertomaan, miten he ovat osa lapsi- ja perheystävällistä maakuntaa. Asiaa tulisi käsitellä näiden johtoelimissä. Mitä laajemmin siitä keskustellaan, sitä näkyvämmäksi lasten asia edistyy. Asian käsittelyyn omassa organisaatiossa saa tukea ja siinä voi olla yhteydessä Päivi Fadjukoffiin, Hanna Hämäläiseen ja Raija Harju-Kiviseen.

Lapsiohjelmaan liittyen kootaan Keski-Suomesta isoja ja pieniä [lapsitekoja](#) , jotka osoittavat kykyä ja halua toimia lasten parhaaksi. Näitä lapsitekoja tullaan julkaisemaan yhteistyössä Keski-Suomen liiton kanssa erikseen sitä varten perustettavalla sivuilla sekä KS2020-sivuilla.

Haukkalan säätiö järjestää torstaina 23.11.2017 asiantuntijafoorumia, jossa lasten tilannetta, lapsiohjelmaa ja myönteisiä lapsitekoja tuodaan näkyväksi ja samalla kutsutaan eri alojen asiantuntijoita pohtimaan, mitä tarkoittaa eri kentillä. ”Lapsiystävällinen Keski-Suomi” – nimi tällä hetkellä? Ohjausryhmän jäsenille tullaan lähettämään kutsu tapahtumaan.

Keskustelua käytiin siitä, tulisiko myös nuoret ja perheet käsitteinä huomioida jo lapsiohjelman otsikossa. Ohjelman nimi kirjattiin muotoon:

LAPSIYSTÄVÄLLINEN KESKI-SUOMI

Keski-Suomi lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin maakunnaksi!

Lapsiohjelma rajautuu YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaisesti alle 18-vuotiaisiin. Pohdittiin, että lisäksi tarvitaan toimia jo täysi-ikäisten nuorten hyväksi. Aikuistuvilla nuorilla on kuitenkin monia omia haasteitaan mm. opiskelu- ja työpaikan löytymisessä, itsenäistymisessä, perheellistymisessä jne. Parhaimmillaan lapsiohjelma voisi saada nuorten ohjelmasta ”sisarohjelman”, jossa olisi osin yhteisiä, osin erilaisia sisältöjä.

8. Muita asioita:

Hanna Hämäläinen esitteli lyhyesti [Nuorten ääni uudessa maakuntahallinnossa](#) – hankkeen, jonka avulla kehitetään erilaisten nuorten vaikuttamismahdollisuuksia uudessa maakunnassa.

Hanna Hämäläinen esitteli lyhyesti [KSSH:n toteuttamaa Palvelut asiakaslähtöiseksi – kärkihankkeen](#). Hankkeessa kehitetään kehittäjäkumppanuutta ja palveluiden asiakaslähtöisyyttä.

Sanna Salo kertoo Laukaaseen 17.8.2017 avatun [Laukaan Hyvinvointi ja Perhekeskus HyPen](#) (HyPe) alkutaipaleesta: Uusilta toimijoilta on tullut kyselyitä, miten HyPe:n toimintaan voi päästä mukaan. HyPe:n tilat ovat olleet vaihtelevissa käytöissä yksilövastaanotosta ryhmätoimintaan.

9. Seuraavasta kokouksesta sopiminen

Seuraava Keski-Suomen maakunnallinen LAPE-ohjausryhmä kokoontuu **pe 1.12.17 klo 12.00 Laukaan HyPessä.**

Vuoden 2018 ohjausryhmä on 16.2.17 klo 9.00-12.00. Paikka avoinna, tällä kerralla mietitään vuoden 2018 muut ohjausryhmän kokoontumisajat.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.10, jonka jälkeen jatkettiin jaostotyöskentelyä. Jaostoista kirjoitetaan erilliset muistiot.